

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadására vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Költségvetési vita.

(P. Á.) Megkezdődött a költségvetési budget tárgyalása. A nagy dirrel-durrall megindult bankvita után azt hittük volna, hogy a parlament erői itt fognak tulajdonképpen csak valósággal megmérkőzni egymással. A bankvitát csak előcsatározásnak tekintettük, a főütközetet azonban a költségvetési vita keretében gondoltuk eldöntendőnek.

Ember tervez s a képviselők végeznek, azaz, hogy jobban mondva nem végeznek semmit. Mert a budgetvita elsőnapján éppen hogy annyi képviselő jelent meg a parlamentben, amennyi feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az ülés egyáltalában megtartható legyen. A munkapárt talán ötven taggal, az ellenzék pedig alig husz taggal voltak jelen a képviselők s azok is álmosan, mondhatnók belefásultan hallgatták végig a beszédeket. Ma pedig a budgetvita második napján összesen harminc képviselő volt jelen a tárgyaláson.

Mit jelentsen ez a körülmény?! Elég lett volna már a vitákból? Az a tűz láng, mely a bankvitában elhangzott beszédek révén a parlamenti erőket jellemezte volt, már kihunyóban lenne? Tehát csak szalmaláng volt az a felbuzdulás, mely hónapokra képes volt kitolni a

bankvila meddő tárgyalását. Meddő, mert hiszen semminemű engedményt elérni ebben a kérdésben nem volt lehetséges. És mégis ez a meddő vita olyan vehemenciával indult meg, hogy belőle a legszébb parlamenti viták s küzdelmek voltak jósolhatók a jövőre nézve. S ime a költségvetési vitát már nem tartják méltónak még csak arra sem, hogy jelenlétükkel adják meg azt a komoly színezetét, mely egy immár ezerhétszáz milliós költségvetést joggal megillehet.

Szinte úgy látjuk a dolgok menetét, mintha az ellenzéknek bizonyos felpozícióra lenne szüksége arra, hogy kellő s méltó működést kifejthesse. Az évek hosszú során folytatott obstrukciós küzdelmek annyira enerválták idegzetét, annyira elszokattatták a valóban parlamentáris vitaközösségtől, hogy csak akkor képes csatasorba állani, ha nyílt, vagy titkos jelszóképpen az obstrukció áll harci lobogóján. A budgetvitát ugylátszik nem óhajtja az ellenzék megobstruálni s így teljesen feleslegesnek tartja, hogy azzal komolyabban is foglalkozzék. Már pedig az ország érdekében az lenne kötelessége a képviselőnek, hogy azokban a kérdésekben fejtse ki nézeteiket, azokban a kérdésekben igyekezzenek az ország figyelmét a szőnyegen forgó kérdésekre terelni,

amely kérdések az ország imminens érdekeit érintik.

Ilyenkor derül ki azután az, hogy a pártvezetőségek politikája mennyire hibás s hogy a legfőbb vezetők mily keveset értenek a taktika nevezetes tudományához akkor, mikor felesleges kérdések taglalására vesztegetik el puskaporuk javarészét, úgy hogy a tulajdonképeni csatározásra már teljesen kiürült muniációs szekerekkel érkeznek.

Több figyelmet s ellenőrzést az ellenzék részéről s több érdeklődést és munkát a munkapárt részéről s akkor talán majd felvirrad az az igazi tavasz, mely zsendítő hatásában az ország felendülését, előrehaladását, kulturális emelkedését vonhatja s vonja is maga után.

A tintatartó dobálás a mentelmi bizottság előtt. A képviselőház mentelmi bizottsága szerdán és csütörtökön délután 5 órakor ülést tart. A szerdai ülésen Banjanin János horvát képviselő mentelmi ügye, a csütörtökön pedig Beck Lajos mentelmi ügye kerül tárgyalásra. Becket a tintatartó dobálás miatt kérte ki a bíróság.

Lukács László itthon. Lukács László pénzügyminiszter ma délelőtt 10 órakor Lovranából családjával együtt Budapestre érkezett.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kép.

— Ha ez a kép még soká itt függ, — szót lady Dain Jeehez — akkor beleőrülök.

Egy nagy oiajfestményre mutatott, mely az ebédülő falának egy részét foglalta el.

A lady férje, sir Jehosofat Dain, nem telet. Ő maga is gyűlölte a szóban forgó képet csak úgy, mint lady Dain és az egész Five Towns, de Jehosofat, vagy röviden Jee, tudia, hogy ez a festmény ezer font sterlingbe került s a Crossage ecsetje festette, még hozzá legsikerültebb alkotása volt a nagynevű művésznek. Még ezenkívül is volt más oka Dain lordnak arra, hogy e képhez ragaszkodjék, először azért, mert őt magát ábrázolta, másodszer azért, mert e kép születése egybefolyik a Dain és fia cég dicsőségével. A cég vagyont szerzett ugyanis s ők Five Towns leggazdagabb és legnevesebb iparosai lettek. Ennek köszönhetette Jehosofat a nemesi előnevet, s azt is, hogy Five Towns háromszor egymásután polgármesterré választotta. Ezek után sir Dain földbirtokot vásárolt magának, s mikor a királyi kegyrámo olygott, egy gyönyörű kastélyt építtetett

birtokán. A birtok Sneyd falu határában lévén, a kastélyt Sneyd-Castle-nak nevezte el.

A kastély felszentelésére a fivetownsbeliek ajándékkal akarták őt meglepni s Crossage-zsal megfestették polgármesterük arcképét. A mű ezer fontba került. A festő csak annyit kötött ki, hogy művét a szalonban kiállíthassa. Ez meg is történt. S a bírálók elragadtatással beszélték a festmény mesteri voltáról, de egyuttal csodálkoztak és nevettek azon, hogy képe tárgyául épp ilyen rut kis embert választott ki. És így a művész újján kitudódott, hogy az új nemes és a többszörös milliomos mily szörnyű torz kis ember. S a kép előtt megindultak a megjegyzések:

— Uff! Milyen csemány a szegény!

— Ezt a csulságot nem akasztanám a falamra, ha ingyen adná is nekem Crossage.

Meg így, meg úgy, A »csut kis ember« képe előtt adtak egymásnak találkát a szerelmeseik s kitűnően mulattak torz arcán s a Dain-portrét ezután mindenki csak úgy nevezte. Dain és neje persze meghallották ezt s bizony nem volt valami nagy örömiük benne, mikor az immár híressé vált képet végre felakaszthatták ebédülőjük falára. S azóta a lady mindennap kitakad?

— Beleőrülök, Jee, ha ez még soká itt lóg!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér Kishidőnél 9 éve vezetett

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tulságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

— Bohó asszony, — felelte a sir — a világ minden kicséért se adnám oda e képet.

Pedig ő maga is gyűlölte azt, s ebből nyilvánvaló, hogy hazudott a feleségének.

— A városba mégy? — tudakolta aztán a lady.

— Igen, egy tárgyalásra.

Dain tudniillik az esküdtszéki bíróság elnöke volt. S miközben kocsija párnája közé dőlt vissza, terveket forgatott agyában.

A bíróság egy Sheratt nevű betörő ügyét tárgyalta, egy veszedelmes emberét, aki egy banda élén tömérdek betöréses lopást követett el s a five-towns-i közbiztonsági viszonyokat alaposan megrontotta. De bizonyíték hiányában fel kellett a vádlottat menteni s azonkívül sir Dain is nagyon védelmébe vette az embert, az emberbaráti érzésekre hivatkozva meggyőzte róla esküdtszékeit, hogy ezt az embert a halottak alapján még nincs joguk elítélni.

Mikor pedig a felmentés után a gonosztevőt szabadon bocsátották, odaintette magához Sherattot.

— Várjon rám a folyosón — mondta neki.

Ezután levette tógáját s az esküdtek szobájába hívta magához az elképedt vádlottat. És mikor egyedül maradtak, megjegyezte:

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 17.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Elnök: Elparentálja Horvát Lajos főrendiházi tagot. Bár Horvát élete utolsó szakában nem volt tagja a Háznak, érdemei miatt mégis megemlékszik róla. Horváth hosszú ideig volt a Háznak tagja s kiváló érdemei előkelő pozícióba juttatták, a képviselőház több bizottságának volt tagja s szerényen visszautasította a gyakran kínálkozó hatalmi állást.

Huszár Károly sürgős interpellációt jegyzett elő az önköztörvénykezési ügyben. Indítványozza, hogy a Ház fél 2 órakor térjen az interpellációra.

Az 1911. évi költségvetés általános tárgyalását folytatták.

Földes Béla: A költségvetési jogról beszélt. Az 1910. évi költségvetést jogtalanak tartja. Nálunk nagyon ritkán készül a költségvetési törvény olyan időpontban, hogy január elején, az előírt időben, realizálhatassék. A mi költségvetésünk a bruttó — rendszerre van elvben alapítva, valóban azonban a bruttó — tételt nem veszik tekintetbe. Különösen a közös költségvetésnél mutatkozik ez a jogtalanság. Tiltakozik az ellen, hogy olyan intézményekre kérjen a kormány pénzmegszavazást, amely intézmények bár előhatásukat éreztetik, de még nem léptek életbe. Szintén a költségvetési jogba ütközik az is, hogy a kormány olyan kiadásokat akar tenni, melyeknek fedezésére nem utal. A hadügyi költségvetést bírálja. Helytelen felfogás, hogy a hadsereget azzal kell fejleszteni, hogy minél többet költünk rá. Ő is az azon az állásponton van, melynek a honvédelmi miniszter is elismeri jogosultságát: az etikai erő az, ami a hadsereget fejleszteni tudja. Egy német történetíró bírálatát olvassa a Königgázsi csatáról. A bírálat a hadsereg erkölcsi erejének hanyatlásában látja a csatavesztés okát. A háború a jelenkorban rendkívül költséges. Mit teszünk háború idején, ha a békében kimeríti a had-

sereg a kincstárt? A többi országok költségvetéseinek adataihoz képest a magyar költségvetésben a hadi kiadások nem emelkedtek nagyon, azonban nem ezt az arányt kell tekintetbe venni, hanem azt vizsgáljuk, hogy milyen az ország teherviselő képessége. Ha ebből a szempontból vizsgáljuk a külföldi adatokat, akkor előtűnik Magyarország kedvezőtlen helyzete.

Elnök: 10 perc szünetet rendel el.

Szünet után.

Simonyi Semadam Sándor néppárti: Pártja nevében beszél. Magyarország általános erkölcsi és gazdasági hanyatlásáról panaszkodik. Sok erő vész nálunk azért, mert nincs ki a képességeket egyesítse és céltudatos munkára irányítsa.

Náday Lajos a román nemzetiségi politikával foglalkozik, majd rá tér az erdélyrészi magyarság elhanyagolt gazdasági helyzetére. A javaslatot nem fogadja el.

Náday után áttértek az interpellációkra.

Huszár Károly a következő interpellációt intézte a belügyminiszterhez:

Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy az önköztörvénykezési javára a társadalom által összegyűjtött igen tekintélyes pénzüsszeg még mindig nincs kiosztva holott körülbelül száz egyén olyan nyomorba jutott, hogy valóban égetőszükségük van a segélyekre?

Minő intézkedéseket tett a belügyminiszter ur, hogy az adományok haladéktalanul kiosztassanak?

Kiket terhel e botrányos ügyben a kötelességmúltság?

Mit szándékozik a belügyminiszter ur tenni, hogy a főispán és alispán nyilatkozataiban felelő ellenmondásra vonatkozólag a mely a begyűlt segélyösszeg nagyságára vonatkozik, világossá deríthessék?

Hajlandó-e a belügyminiszter a hibás közegek szigorú megtenyítésével példát statuálni, hogy a jövőben hasonló bürokratikus skandalum elő ne fordulhasson?

Az önköztörvénykezési segéllyel kapcsolatban Huszár szövegét a délvizvárosi árvizkárosultak

javára gyűjtött adományok ügyét is és kérdezte, hogyan osztották szét azokat.

Héderváry Károly kijelenti, hogy igazolásra szólította fel az illetékes hatóságokat, amikor arról szerzett meggyőződést, hogy itt egy európai nagyszabású mulasztásról van szó. A begyűlt pénz 140-150000 koronát tesz ki. Ez az összeg tényleg nincs kiosztva. A miniszter kijelentette, hogy a mulasztást terhelő tisztviselők ellen megindítja az eljárást. A begyűlt pénz kiosztása iránt intézkedett a miniszter.

Italmérési jog és összeférhetetlenség. Nagy feltűnést keltett az ujoncvita alkalmával báró **Solymossy** Ödön előadó kijelentése, hogy »mi képviselők az alkohol ellen prédikálunk, de magunk is italméréseket járunk ki.«

Akkor mindjárt rácsöngtetett **Berzeviczy** Albert elnök és figyelmeztette, hogy ilyen kijelentéseket ne tegyen, mert az italmérési engedélyek kijárását tiltja az inkompatibilitási törvény.

Báró **Solymossy** kiszólása ma is foglalkoztatta a Házat. **Pozsonyi** Géza budapesti lakos a következő beadványt intézte a Házhoz:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Báró **Solymossy** Ödön országgyűlési képviselő a múlt héten nyílt ülésen azt a kijelentést tette, hogy italméréseket jár ki.

Mint hogy ezt az összeférhetlenségi törvény tiltja, kérem Nagyméltóságodat, hogy ezen bejelentésemet az összeférhetlenségi bizottságnak kiadni méltóztassék.

Budapest, 1910 március 15.

Pozsonyi Géza,
Atlós-ut 37.

Ez a levél azonban nem felel meg azoknak az alakszerűségeknek, melyeket a házszabályok az összeférhetlenségi bejelentésre előírnak. Nincs az aláírás hitelesítve, nincs továbbá a bejelentésben megjelölve az a törvényszakas, amelyre az inkompatibilitás vonatkozik.

Erre tekintettel a képviselőház a bejelentést — az elnök javaslatára — irattárba helyezte.

— Na, maga, öregem, ugyan jól járt! A betörő nyugodtan válaszolt:

— Igaz. És most mit parancsol velem?

Sir Jee meglepetve pillantott reá. Hogy mer vele így beszélni ez a gazember? Már-már azon a ponton volt, hogy kidobja, de mégis meggondolta a dolgot.

— Azt hiszem, használhatok önnek — mondta szívesen.

— Csak erkölcsi tanítást nem kérek — vágott szavába a gonosztevő. — Új életet nem kezdek s az ugynevezett segítőkezet visszautasítom. Így is elég jól érzem magamat.

— Igaz, de... azt hiszem, hogy csak betörésekből még sem élhet meg az ember — szólt közbe sir Jehosofat.

— Dehogynem — felelte Sheratt. — Csak az a baj, hogy nagyon költségesek vagyok. A mit megkeresek, azt mind elvágom egy nap alatt.

— Jó, jó — legyintett kezével a polgármester. — Nem is akarom én magát megjavítani. De e y tervem van magával. Mit szólna hozzá, ha olyan betöréshez segítem, a melynél nem kockáztat semmit? Szóval egy megengedett betöréshez?

— Köpje ki már — mondta nyersen a betörő.

— Kastélyom ebédlőjének talán függ egy kép. Az én arcképem. Azt kellene ellopnia.

En ugyanis szabadulni akarok e képtől, de szeretném, ha azt hinnék, hogy ellopták tőlem.

— Miért nem égeti el titokban azt a képet?

— Mert ez csalás lenne — felelte Jee s szinte olvasni akart a másik lelkében a tekintetével. En pedig nem akarok csalni. Hogy mondjam barátainak, hogy a képet elrabolták ha betörő nem is járt nálam? Kell, hogy a betörés legalább szinleg megtörténjék.

— És mit fizet?

— Tessék?

— Micsoda munkadíjat ad?

— Munkadíjat? — kérdezte Jee csodálkozva. — Mit beszél? Hiszen elég, hogy tisztességes uton való betörésre nyújtok módot önnek, maga még külön tiszteletdíjra is számít? Hát a kép? Hiszen ezer fontot ér és Amerikában dupla áron adhatja el.

— Akkor hát miért akar szabadulni tőle?

— Azért, mert a lady és én gyűlöljük ezt az arcképet. De mert ajándékba kaptuk, más-ként nem szabadulhatunk tőle.

— De hát én hogy adok tul rajta? Hiszen ezt nem lehet beolvasztani, mint az aranyat? Mintha csak a londoni Trafalgar-emléket lopnám el! Nem tudnék mit tenni vele. Nem, sajnálom, uram, de nem tehetem.

Sir Jee kifakadt:

— Balga! En elősegítem a zavartalan be-

törést! A képet egy eszindig elrejtí s a jövő évben kiviszí Amerikába.

— Na hát legyen. Az ön kedvéért.

— Még ma éjjel. Jó?

— Ah, ma éjjel már le vagyok foglalva.

— Hát akkor holnap éjjel.

— Holnap is dolgom van.

— Drága ember, ön nagyon is el van foglalva, ugy látom — mondta sir Jee gunyosan.

— Ha tudná, mennyire!

— Hát mikor ér rá?

— Holnapután.

— Helyes. Addigra majd átadom önnek a kastély helyrajzát.

— Nem kell. Egy hónapja a zsebemben van már. Ön felejtí, hogy hivatásos emberrel van dolga s nem műkedvelővel!

Elváltak s a betörő bucsuzásnál még megjegyezte:

— Csak az bosszantó, hogy ön a vendégei előtt szidni fogja azt a mihaszna tolvajt, a ki önt a drága képtől megfosztotta. Na ne tagadja. Ea már ismerem az urakat.

A megbeszélrt napra sir Jee mindent előkészített, hogy a betörő kényelmesen végezhesse munkáját. A cselédeknek kimenőt adott, csak a lovaszt tartotta otthon, nehogy a dolog gyanússá váljék. Azonkívül a fiának is táviratozott Londonba, hogy ő és neje látogatására érkeznek. A lady boldog volt. Az utolsó

Meglepő kötéréjü.

PORTLAND-

CEMENT

Rendkívül kiadó.

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld-

Hol lesz az iparotthon?

Nagyszabású építkezések.

Tudvalevőleg Nagyváradi városa terve vetete, hogy az iparos-tanonciskolát kitelepíti a községi polgári fiúiskola épületéből, mert ott csak ideiglenesen lett elhelyezve s az épület teljességében szükséges a rohamosan fejlődő polgári iskola céljaira.

A kérdést akként akarják megoldani, hogy az iparos tanonciskola egy részének, továbbá a felsőbb ipariskola és tanműhely és ipari muzeum céljára nagyszabású külön épületet emel. Előbb a vót Fűzeséri laktanya üres telkét szánták e célra most azonban más megoldást óhajt a tanács. A tüzoltó laktanya elhelyezésének kérdésével kapcsolatosan akarja az iparpalota építésének kérdését megoldani.

A terv szerint a város majorját kihelyeznék a csendőriszkola hátamögé akként, hogy ott a város gazdasági alkalmazottai megfelelő lakóházakban nyernének lakást.

A tüzoltó őrtanyát, a modern igényeknek megfelelően, a mostani tüzoltó laktanya kertjébe, Rózsa utcán helyezni akarják. Ezen telek kertutcai részén épülne fel az iparpalota hatalmas épületömbje. A telek fűrdőfelőli részén egy új utca nyitnának s e mellett épülne az új tábornoki lakás és esetleg még más középület, vagy a felesleges területet értékesítendő Nagyváradi városa.

A városi tanács tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel s utasította a város főmérnökét, hogy ezen épületek terveit készítse el a mérnöki hivatal.

Még más nagyobb intézmények létesítését is tervbe vette a városi tanács.

A Sztaroveszky-alapítványi gyermekkorház

perében azonban sir Jee kijelentette, hogy nem mehet a feleségével, mert fontos üzleti érdekek akadályozzák ebben.

— Akkor én sem utazom — felelte a lady.

— Szegény Johnt ez nagyon bánatná — jegyezte meg sir Jee. — Ne okozzunk neki kettős csalódást. Utazz csak el szépen, én meg majd éretted jövök.

A lady engedelmessé vált, a milliomos megvisszátért a kastélyba és várta Sheratt látogatását.

Ejtélig nem érkezett meg a betörő. Az új sir bement az ebédlőbe s még egy pillantást vetett a képre, melyre ez volt írva: »Lovag sir Jehosofat Dain urnak, nagyrabecsülésük jeléül őszinte tisztelői.«

— Hátha Sheratt az aranykeretet is eltalálja lopni? — mondta önmagának sir Jee. — Nem, ez lehetetlen, hiszen oly súlyos, hogy egy ember el sem bírja.

Ez a gondolat kissé megnyugtatta. Most még kinyitotta az ebédlőablakot, nehogy a betörő azt kénytelen legyen betörni, ami zajt ütne, aztán pihenni tért.

Másnap reggel boldogan újra visszatért az ebédlőbe s első tekintete arra a falra esett, ahol tegnap még a kép lógott. Hiányzott az onnan. Oh öröm! De pár pillanat alatt megtalálta azt, a földön kiterítve, egy reá erősített papírlappal, melyen e szavak álltak:

— Ezt nem használhatom, így hát csak a keretet viszem el.

Később azonban kiderült, hogy Sheratt nemcsak a képkeretet emelte el, hanem a lady összes arany- és ezüstkészletét az ebédlőszekrényekből. Egyetlen kanál sem maradt Sneyd Castleban, a Sir Jee genáialis ölete után.

Aubrey Bennet.

már kicsiny, nem képes befogadni a beteg gyermekeket s ezért nagyon is kívánatos lenne, hogy megfelelő új, nagyarányú épületben helyeztessék el.

A közeli időben akarná már végleg megoldani a város a szegényügyet, még pedig egy nagyobb szabású szegényház építése által.

Ezen két intézményt az Epres-kert mellett jelenleg a Biharmegyei Gazdasági Egyesület faiskolájának helyén szeretné a város felépíteni, de ez még nem befejezett dolog.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 19. A zeneiskola hangversenye a polgári iskolában.

Március 24. A Kath. Kör második böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 2. A Népevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó böjti estéje a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

* József főherceg — altábornagy.

József főherceg legközelebb megváltik a 79. honvéd gyalogdandár parancsnoki állásától s a közös hadsereghez megy át, amelynél kinevezték a 31-ik gyaloghadosztály parancsnokává. József főherceget májusban altábornaggyá léptetik elő.

* Apponyi Albert érkezése.

Gróf Apponyi Albert amerikai utjából hazajövet, holnap szombaton érkezik Budapestre a nyugati pályaudvaron. A Szent Imre-egylet elhatározta, hogy testületileg vonul ki a pályaudvarra az érkező politikus elé, akit a függetlenségi Kossuth-párt több tagja is várni fog az állomáson. A fogadtatásnál többen beszédekkel fogják üdvözölni a nagy utjáról hazatérő Apponyit.

* A Gálbory-család gyászja.

Részvétel értesülünk a gyászbirról, hogy Gálbory Sámuel nyüvedei földbirtokos, csütörtökön, március 16-án délután, élete 61-ik évében Nyüveden váratlanul elhunyt. Elhunytát neje és hat gyermekén kívül elaggott édesatyja: id. Gálbory Sámuel, továbbá előkelő kiterjedt rokonsága gyászolja. Gyermekei közül Gálbory József a gyulai kir. törvényszék elnöke. Temetése ma, március 18-án délután 3 órakor lesz Nyüveden s az engesztelő szentmiseáldozat március 28-án lesz a bihari róm. kath. templomban.

* **Aranylakodalom.** Szép családi ünnepségek között ülte meg Montyán Tógyer nagyváradi szőlőbirtokos, a napokban bo' dog házasságának 50-ik évfordulóját. Montyán Tógyer 1861. március 5-én vette feleségül Poron Máriát. Azóta a legpéldásabb családi életet éltek és közbecsülést vívtak ki maguknak. A jubileum alkalmával tisztelőik elhalmozták őket szerencsekívánataikkal.

* **Az államtitkár a betterment-tax jóváhagyásáról.** Külföldön különösen Angliában már régen ismerik a betterment-tax intézményét. Magyarországon Nagyváradi volt az első, amely a betterment-taxról szabályrendeletet alkotott s azt a belügyminiszter is jóvá fogja hagyni. Tegnap az a hír terjedt el Nagyváradon és két lap közölte is, hogy a betterment-taxról szóló szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta. Ez a hír még időelőtti, de nem sokára teljesedett. Némethy Károly belügyi államtitkár ugyanis a következőket mondta:

— A belügyminiszterium ugyan még nem hagyta jóvá a betterment-taxról szóló szabályrendeletet, de azt hiszem, már csak napok kérdése a jóváhagyás. Nagyváradi és Debrecen városának kérdéses szabályrendeletei most átjöttek a pénzügyminiszteriumból a belügybe s minthogy a pénzügyminiszterium elvi vagy lényeges kifogást nem emelt így Nagyváradi és Debrecen városa rövid időn belül megkezdhetik a belügyminiszterium jóváhagyásával az ingatlan értékemelési illeték szedését!

* **Bajok a feketetőti Körösszakszalonon.** A nagyszalontai feketetőti Körösszakszalon nagyobb mérvű bajok mutatkoznak, melyeknek kijavítása nagyarányú munkálatokat igényel. A munkálatok miként való teljesítését a földművelésügyi miniszter is megakarja tekinteni, ezért e hó 23-án Nagyszalontára fog kiküldeni egy bizottság, melyben egy miniszteri kiküldött is részt vesz. A megye részéről Fráter Barnabás alispán utazik a helyszínére.

* A jövő évi választók névjegyzéke.

A törvény szerint elérkezett az ideje, hogy a jövő évi választók névjegyzékének összeállítására az óvintézkedéseket tegyék meg. A belügyminiszter leiratot intézett Nagyváradi városhoz is, az 1912. évi választók névjegyzékének összeírása tárgyában. Nagyváradi város központi választmányja tegnap délután tartott ülést e tárgyban, Rimler Károly polgármester elnöke alatt, amelyen résztvettek: Rádl Odön, dr Molnár Imre, Bordé Ferenc, dr Medvigy Gábor, dr Stokker József és Juricskay Barna. Megalakitották a választók névjegyzékét összeíró küldöttségeket és pedig a következőképen: Váradi-Olasi kertületben: dr Medvigy Gábor elnök, dr Puskás Béla és dr Várady Odön tagok; — Váradi-Ujvárosban: dr Mihály Lajos elnök, dr Adorján Armin és Szokoly Tamás tagok; — Váralja-Velencén: dr Tóth Ferenc elnök, dr Agoston Péter és Löwenstein Zsigmond tagok. A névjegyzéket április 15-ig kell összeállítani.

* **Gyermekkorház Kassán.** Kassán nagyszabású mozgalom indult meg egy gyermekkorház létesítése tárgyában. A mozgalom élén dr Takács Menyhért, jászóvári prépost áll. A mozgalom vezetői tegnap kérvényt adtak be a vármegyéhez, ahol is kérik, hogy a megye nyújtson anyagi támogatást a kórház létesítéséhez.

* **A nagybajomi március 15.** Bihar-nagybajomban a március 15-iki ünnepélyt maga az elöljáróság rendezte, még pedig igen szép sikerrel. Az ünnepély istentisztelettel kezdődött, majd a község háza udvarára vonult a közönség ahol a Hymnussal nyitották meg a 7 pontból álló programot. Az ünnepi beszédet Mile Ferenc tartotta. Az ünnepélyen az ottani dalárda több énekszámmal szerepelt. Este a népkörben 150 terítékű társasvacsora volt.

* **A Bmke utolsó gyűlése.** A Bihar-vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület holnap vasárnap délelőtt a városháza nagyteremében tartja meg utolsó közgyűlését. Az egye-

sület titkára naponként kap a vármegye minden részéből tudakozó leveleket, hogy mi a feloszlás oka? A levelekben többen nézetüket is nyilvánítják, hogy a feloszlás illetve fuzió esetén a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesülettel egyesüljön a Bnke. Mások a Népművelési Egyesülettel való fuziót pártolják. A végleges döntés holnap lesz. A gyűlés pont 10 órakor kezdődik.

* **Uj posta** Biharvármegye *Poklostelek* községében működő távbeszélővel egyesített postai ügynökség, április hó 1-én posta- és távbeszélő hivatala alakul át. A posta- és távbeszélő hivatal postamesteri kezelésben, teljes fel és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni.

* **A Máv. pezsgője.** A múlt évben többször foglalkoztunk azzal a pezsgő lopással, melyet az élesdi pályaudvaron követtek el és amely alkalommal a Fried Simon címére feladott 30 láda pezsgőt ismeretlen tettesek úgy elvittek, hogy még nyomukra sem akadtak. Azóta a Törley cég, Fried Simon és az államasatok között folytonos perlekedés volt, mely a napokban ért véget. A máv. tekintettel arra, hogy a pezsgő a pályaudvarról veszett el, az egész 30 láda ital árát megfizette Törleynek.

* **A munkásbiztosítási díjak befizetése.** A m. kir. földművelésügyi miniszter az orsz. gazdasági munkás- és cseléd segélypénztári járulékok befizetése tárgyában rendeletet bocsátott ki. E rendelet szerint minden munkaadó köteles minden egyes gazdasági cselédje után a városi pénztárba évenként előre 120 fillért befizetni minden év április hó 1-ig. Ha a munkaadó cselédjének személyében vagy a létszámban az általános összeírás foganatosítása után változás áll be, akkor a változás az új cseléd szolgálatba lépésétől számított 15 napon belül a községi elöljáróságnak szóval vagy írásban bejelentendő s a hozzájárulási díj ezen bejelentés alkalmával, tehát április 1-étől is azonnal befizetendő. Az országos gazdasági munkás és cseléd segélypénztár igazgatóság a törvényben baleset esetére biztosított segélyeket csak akkor köteles kiszolgáltatni, ha a balesetet szenvedett gazdasági cseléd a nevezett pénztárt megillető hozzájárulási díjak lajstromába felvételre s ha a 120 filléres hozzájárulási díj az esedékességkor, vagy utóbb ugyan, de ez esetben a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizettetett. E rendelet folytán felhívja a rendőrség az érdekelt munkaadókat, hogy a 120 filléres hozzájárulási díjnak az esedékesség időpontjáig való befizetését saját érdekében el ne mulasszák.

* **Hirtelen halál.** Mint nagybajomi tudósítónk jelenti, ott tegnapelőtt éjjel *Földesi Imre* nagygazda a jószágokhoz ment ki, hogy azoknak takarmányt adjon. Hozátartozói hiába várták Földesit, akit végre is keresni kezdtek. Keresés közben találták meg a gazdát az istálló közelében halva. A halál oka szívszélhűdés volt. Az elhunyt temetése tegnap volt nagy részvét mellett.

* **Betegszállítás karhatalommal.** Biharvármegye *Gändlich* József, nyugalmazott postamesteren az utóbbi időben rendkívüli nagyfokú idegesség mutatkozott. A szerencsétlen ember állapota napról-napra rosszabbodott. Az idegesség legutóbb közveszélyes elmebetegséggé vált, úgy hogy hozátartozói a beteget a nagyvárad elmebetegek házába akarták szállítani. A betegszállításról tudomást szerzett a község lakossága, mely felzudult és hallani sem akart róla, hogy a beteget elmebetegek házába vigyék. A lakosság magatartása oly fenyegető volt, hogy a beteg hozátartozói nem merték kockáztatni életüket és segítségért folyamodtak a főszolgabíróhoz, aki az esetről jelentést tett az alispánnak.

Az alispán nyomban intézkedett, hogy *Gändlich* József hozátartozói csendőroket kapjanak a beteg szállításhoz. Így most már csendőrségi karhatalom mellett sikerülni fog a beteget beszállítani.

* **Kanyaró Zsadányban.** A cséffai főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy Zsadány községben az orvosi vizsgálat alkalmával 27 gyermeket talált az orvos kanyaróban. A főszolgabíró kéri az iskoláknak bezárását. A szükséges óvintézkedéseket foganatosították.

* **Zug mészárosok.** Bálben, a hetivásárok alkalmával több odavaló gazda marhát és sertést vágat le és annak husát árultatja. Ezek a mészárosok és hentések azonban túllépik a törvényszabta korlátokat és rendes napokon is titokban árulják a husneműket. Emiatt *Paszian Ferenc* béli mészáros és hentes panaszt adott be a főszolgabíróhoz, kérve a zugmészárosok megbüntetését. A főszolgabíró 8 ilyen zugmészároshoz 50—50 korona pénzbüntetésre ítelt.

* **Akinek nincsen Bonne-ja,** az sétáltassa kis gyermekeit *Messenger Boy* jal.

Ha lakásra, vagy butorozott szobára van szüksége, keres megfelelőt a *Messenger Boy*. Nyomatványait, körleveleit és egyéb reklámjait az egész város területére szétbordja a *Messenger Boy*.

Ha bármilyen elintézni való dolga van, mellyel nem annyira a testi erő, mint a megbízhatóság, ügyesség és gyorsaság a fontos, úgy hívja fel telefonon a 693 at és azonnal rendelkezésére áll egy *Messenger Boy*.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János-utca 1 szám, : : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : : ahol minden időben frissen vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

* **Mezőgazdaságok, szeszgyárak** kasszák és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzemük van, a legolcsóbban jönnek ki a *villamos világítással*, erre nézve *Stern Adolf* nagyvárad electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csörgőket, telefont, villámhárítót készít, azonkívül csillárokat lémből, bronzból, vashól galvanizálva minden kivitelben. A javított dr Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad. Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczi ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzlet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. *Ladányi József* puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket jattás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lporárudá. Telefon 269.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

mlg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-ig, d. u. 2—7-ig.

x **Nagy bohócestély.** Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Kert utcán levő *Nemzeti szálloda* ujonnan berendezett nagytermében ma, március 18-án, szombaton este 8 órakor *bohócestélyt* rendezünk melyre a t. közönséget ezeanol meghívjuk. Belépti díj személyenkint 1 korona, családjegy 4 személyre 3 korona. Kötő ételéről és itatokról *Kecskeméthy István*, vendéglős gondoskodik.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

**Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.**

Két portál eladó.

x **Egy szolid leány kasszához** vagy kiszolgáló leánynak ajánlkozok. Cim a kiadóhivatalban.

gyári raktári

Vas és rézbutor

gyári raktári

Sze krényágy egy matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Libapásztor.

Vasárnap d. u.: Medikus, este: Cigányszerelem.

A Libapásztor — harmadszor. A színház érdekes operett reprize, a »Libapásztor«, ma este harmadszor kerül előadásra. Tegnap fokozódott az érdeklődés, a szép muzsikájú és mulattató librettójú darab iránt, úgy, hogy a harmadik előadás még zajosabb siker jegyében fog lefolyni.

Vasárnap a színházban. Holnap délután Bródy Sándor nagyhatású ujdonsága, a »Medikus« kerül színre először délutáni előadásban és félhelyárak mellett. — Este a népszerű »Cigányszerelem« ismétlődik meg.

Légyrd Adél vendégjátéka. Hétfőn lép fel a színház vendég-énekesnője: Légyrd Adél, a »Hercegisasszony« fő női szerepében. A kisasszony már megérkezett és a próbákon való részvételéből nagy sikerre van kilátás, annival is inkább, minthogy Budapestről is jó hír előzi meg a fiatal művésznő képességeit.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság matinéja. A Szigligeti Társaság vasárnapi felolvasó ülése iránt, melyet a városháza dísztermében fognak tartani, a legszélesebb körű érdeklődés nyilvánul. A matiné Rádl Odón előző megnyitott beszéde vezet be. Serényi Gusztáv Egi test — és szappanbuborék című novelláját mutatja be, dr Várnai Ferenc elbeszélését Hunyady József, a Szigligeti színház művésze olvassa fel. Pelle János dr pedig újabb verseit adja elő.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A zeneiskola hangversenye. A nagyváradi zenekedvelők egyesülete által fentartott zeneiskola holnap, vasárnap délután 4 órakor a nagypiac-téri községi polgári fiúiskola I. emeleti zenetermében növendék hangversenyt rendez, amelyen Macalik József zenetanár több kiváló növendéke igen érdekes zeneszámokkal fog szerepelni. A hangverseny belépti díja felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. Az érdekesen összeállított műsor a következő:

1. Koehler: a) »Gyermek dalocskák«, b) »Német népdal« zongorán előadja: Weimann Elza (E.) 2. Koehler: a) »Alomdal«, b) »Születésnap induló« zongorán előadja: Pásztor Magda (E.) 3. Rieding: D dur Valse, hegedűn zongora kíséret mellett előadja: Papolcay Ferenc (E.) 4. Kullak: a) »Vidám bátorság, de mégis jámborság« b) »Megnyitó gyermek bál« négykézre zongorán előadják: Réz Gizi és Rózi 5. Mazas: »Duetto«, hegedűn és zongorán előadják: Schneider Ferenc (I. oszt.) és Rottenburg Jenő (II. o.) 6. Stavenhagen: »Caprionia«, zongorán előadja: Seivy Honka (III. o.) 7. Mozart: Fantasia a »Don Juan« operából, hegedűn zongora kíséret mellett előadja: Balogh János (III. o.) 8. Macalik: »Magyar ábránd«, hegedűn zongora kíséret mellett előadja: Stolez Emil (IV. oszt.) 9. a) Mozart: Első rész Es-dur sonatából, hegedűn és zongorán előadják: Macalik Gabriella és Macalik ur, b) Grieg: »Mardárka«, zongorán előadja: Macalik Gabriella. 10. Beethoven: a) »Romance F dur«, b) 2. Mazurka Hubay Jenőtől hegedűn zongora kíséret mellett előadja: Sávor György (I. K.) 11. Weber Schmidt: Fantazia a »Bűvös vadász« operából, zongorán előadja: Réz Klári (I. K.) 12. Haydn: »Menuetto« a D dur Sinfoniából, előadják hegedűn: Stolez

Emil, Balogh János, Rottenburg Jenő, Schelder Ferenc, Grünberger Sándor, Kohn József, mély hegedűn: Sávor György, zongorán: Macalik Gabriella, harmoniumon: Réz Klára.

SPORT.

A nagyváradi Sport Egylet torna-versenye. A Kolozsvári Atletikai Club, a Kolozsvári Egyetemi Atletikai Club, a Szegedi Torna Egylet és a Nyiregyházi Torna és Vivő Egylet közreműködésével folyó évi március hó 19 én, vasárnap délután 4 órakor a premontrei főgymnasium tornacsarnokában díszturnával egybekötött tornaversenyt rendez, a nagyváradi Sport egylet. A program a következő:

1. A Szegedi Torna Egylet 10-es mintacsapatának labot-szabadgyakorlatai. 2. A Nagyváradi Sport Egylet mintacsapatának gyűrű-hintagyakorlatai. 3. Magasnyújtóverseny. 4. Magasugrásverseny. 5. A Szegedi Torna Egylet mintacsapatgyakorlatai levon. 6. Magaskorlátverseny. 7. Helyből távolugrás verseny. 8. Függőszekedverseny. 9. Súlydobásverseny. 10. A Szegedi Torna Egylet svédszerű korlátgyakorlatai. 11. Súlyemelés. 12. A Kolozsvári Atletikai Club szabadgyakorlatai. Helyárak: Üsthely 1 korona. Alóhely 60 fillér. Jegyek előre válthatók: Huzella Gyula, Kiss Dávid és Vidor Maaó üzleteiben és a verseny alkalmával a pénztárnál. Este társas vacsora lesz a vasuti vendéglő kúria termében.

Igazságszolgáltatás.

§ A kir kuria döntvénye. A kir. kuria nem régen érdekes döntvényt hozott a gyümölcs lopásra vonatkozólag. Kimondotta ugyanis hogy hatvan korona értéket meg nem haladó gazdasági terménynek gyümölcskertekből, szőlőből, faiskolából, vagy a mezőről való ellopása a büntetőtörvénykönyv 337. § ában megjelölt büntetés felfüggetlése esetében is az 1894. évi XII. t.-c. 93. § ának a) pontja alá eső mezőrendőri kihágás tényáladását állapítja meg.

TÁVIRATOK.

A néppárt és a választói jog.

Budapest, március 17.

(Saját tudósítónktól.) Az országgyűlés tegnapi ülése alatt a néppárt a Ház egyik mellékfülkéjében értekezletet tartott. Az értekezleten elhatározták, hogy a legközelebbi ülésen Huszár Károly és Haller István fognak felszólalni Tisza Istvánnak az általános választói jog ügyében foglalt álláspontjával szemben.

Háboru a tőzsdén.

Budapest, márc. 17.

(Saját tudósítónktól.) Ma a tőzsdén háborus hírek terjedtek el, melyek következtében 10—12 koronás áresések voltak. Később a híreket megcáfolták s a nyugalom helyre állott.

Kegyelmet Haverdának.

Budapest, márc. 17.

(Saját tudósítónktól.) Haverda Mariska védője dr Balassa Ármia kijelentette, hogy Haverda Mariska érdekében kegyelmi kérvényt fog a király elé terjesz-

teni. A védő felfogása szerint ebben az ügyben két egyenrangú bíróság a szegedi és budapesti esküdtbíróóság ellentétes ítéletéről van szó. A Kuria csupán alaki okokból bírálta felül az ítéletet és hozta meg döntését, itt tehát a királynak kell döntenie véglegesen.

Agyonlőtt gimnáziumi igazgató.

Varsó, márc 17.

A kielcei gimnázium igazgatóját, Athanazievot tegnap irodájában előadás alatt lelőtte egy Vrenycki nevű nyolcadosztályos gimnázista. Beállított az igazgató hivatalos helyiségébe s szó nélkül fejbelelte. Athanaziev igazgató holtan rogyott le székéről. Az intézet valamennyi tantermében beszüntették az előadást, tanárok és diákok kirohantak. Vrenycki kijött az igazgató szobájából, kezében a füstölő revolverrel. Megragadták s elvitték a rendőrségre. Egykedvűen mondta ott, hogy Athanaziev áruló volt, ezért kellett meghalnia. Őt a lengyel hazafiak bosszuálló szövetsége sorsolta ki, hogy ölje meg az igazgatót.

Agyonkövezett bányász.

Déva, márc. 17.

(Saját tud.) Vulkánban Barta József és Dénes összeveszttek Belényes Sándor bányással. Mikor Belényes kijött az utcára, a két Barta hatalmas kövekkel agyonütötte és azután fejét levágta a törzséről. A gyilkos testvéreket letartóztatták.

Az Unio és Mexiko.

New-York, március 17.

Az amerikai kormány hír szerint három havi időt adott Diaz elnöknek arra, hogy Mexikóban a rendet helyreállítsa. Ha a rend Mexikóban e határidő letelte után nem lesz helyreállítva, az amerikai csapatok bevonulnak Mexikóba.

Automobil elgázolás.

Budapest, márc. 17.

Ma egy Cegléd felől robogó automobil elütötte dr Döme Albert járási orvos atyját. Az idős urnak a lába eltört. A rendőrség intézkedésére a Budapestre érkező automobiloikat feltartóztatták. Érdekes, hogy egy automobilban egy elegáns fiatal ember ült, aki egy előkelő leányt szöktezett épen az automobilon. Később feltartóztatták azt az automobilt is, amely az elgázolást elkövette. Ezt egy Hant Frigyes nevű bécsi soffőr vezette és a kocsiban egy konstantinápolyi részvénytársaság elnöke ült. Az eljárás megindult.

Forgács gróf távozás.

Belgrád, márc. 17.

A »Novoje Vremja« befejezett ténnyek tartja Forgács gróf követ távozását. Valószínű, hogy helyére Ottó konstantinápolyi tanácsost nevezik ki osztrák-magyar követté.

NYILTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olesó

gyári árban

REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

KÖZGAZDASÁG.

Allatszállítást kérnek. Az új nagyváradi—debreceni vasuton jelenleg még nem lehet állatot szállítani, ami igen érzékenyen érinti az érdekelt gazdaközönsgét, mely vasut mellett is kénytelen a jószágot a rossz utakon behajtani Nagyváradra. Tegnap ebben az ügyben kérvényt adtak be a gazdák a vármegyéhez, ahol kérik, hogy részükre a megye állatszállítási engedélyt eszközöljön ki a vasutól. A gazdák, ha nem lenne minden állomás állatfelvételre berendezve, legalább a nagyzoimni állomást kérik ilyenl kibővíteni.

Bosznia fenyőerdők értékesítése
Bosznia és Hercegovina országos kormányzósága, a Urhanja és Biéba községek határában levő fenyőfák eladására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1911. május hó 24. A pályázati ajánlatok a revezett országos kormányzóság erdőigazgatóságához Sarajevo küldendők be. Nagyváradi, 1911. március hó 16. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara. Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos, utkár.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapestben.

Az irányzat tegnap ismét emelkedő volt, úgy kész árban mint a határidő üzletben.

Határidők zarálatata:

Áprilisi buza	— — — —	23.18
Májusi buza	— — — —	22.76
Októberi buza	— — — —	21.64
Októberi rozs	— — — —	15.94
Áprilisi rozs	— — — —	16.34
Áprilisi zab	— — — —	17.22
Októberi zab	— — — —	14.64
Juliusi tengeri	— — — —	11.66
Augusztusi repee	— — — —	26.90

Nagyváradon.

A buza néhány fillérrel drágább, míg a többi cikkek változatlannak.

Árak:

Buza	— — — —	22.10—22.80
Rozs	— — — —	13.80—14.—
Tengeri	— — — —	10.40—10.60
Arpa	— — — —	16.20—17.40

Zab	— — — —	15.60—16.20
Készeres	— — — —	15.—15.30
Lóheremag nyers	— — — —	100.—130.—
Lóheremag ólomzárólt	— — — —	178.—186.—
Lucernamag ólomzárólt	— — — —	230.—240.—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	858.50
Oszták hitelrészvény	— —	665.50
Jelzálogbank	— —	488.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	574.—
Oszták államvasut részvény	— —	748.50
Közúti vasut	— —	754.50
Rimamurányi vasmű	— —	676.—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	719.50

BORGIDA BÉLA ÉS TÁRSA

gabona és termény bizományi üzlet

NAGYVÁRAD.

IRODA: Kossuth Lajos-u. 3. Biharmegyei Takarékpénztár épület. I. emelet.

Sürgőnycim: BORGIDA BÉLA NAGYVÁRAD.

Ajánljuk a t. gazdaközönsgének igen megbízható tavaszi vetőmagvainkat u. m.:

Allamilag ólomzárólt lucerna és lóheremagot,

Tavaszbuzát,**Arpát,****Zabot és****Bükkönyt.**

Helyi és vidéki telefonszámunk 974.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR. Iria: **Hjalmai Knuth**Fordította: **Vörös József.** 36

— Csináljátok utánam! — mondtam s végig néztem a nyugzó embercsoporton. — Próbáljátok csak! Boldoggá tettem egy kolárt, boldoggá tettem a gyerekeit, akik ma jóllakottan tognak leteküdni...

Ezek a gondolatok arra a meggyőződésre vezettek, hogy heyesen cselekedtem. Hála Isten, nem volt már pénzem.

Idegesen csavarogtam az utcákon és hengegtem. Örültem, hogy becsületes tisztasággal nézhetek Ylajali szemébe; nem éreztem fájdalmat, fejem tiszta volt, mintha csupa világító testből összerakott koponya sugárzott volna a nyakamon. Olyan kedvem kerekedett, hogy az egész várost fejteőre álitottam volna. Mialatt a »határig« mentem, úgy viselkedtem, mint a bolond, fülem zugott s agyamban mintha döszöltek volna.

Nem tudtam megállni, hogy oda ne menjek a sarki hordárhoz, meg ne mondjam neki, hogy hány éves vagyok, meg ne rázzam a kezét s minden további magyarázat nélkül faképnél ne hagyjam. Aztán a járó-kelők hangjának nüansait figyeltem meg, a madarakat nézegettem, az utca köveinek kitéjezését tanulmányoztam s mindenféle jeles, csodálatos

alakokat találtam rajtuk. Így értem a Storting-térre.

A szatócstület közlélben az a gondolat vesz rajtam erőt, hogy valami szerencsétlenségbe rohanok; sebj, — gondoltam — rohanj csak bele. Nyugdian megyek fel a lépcsőkön, az ajtóban egy kis leányval találkozik. Elosonok mellette s beteszem az ajtót.

Amint szobámba mentem, összerogytam. Sajnáltam azt a szegény boltoslegényt, sirtam, torkon ragadtam magam s szitkozódtam.

Nedves ruhámban feküdtem az ágyra; azt hittem, hogy az éjjel meghalok; megfeszítettem minden erőmet, hogy rendbe rakjam az ágyeműt, hogy reggelre ne heverjen össze-vissza. Aztán összekulcsoltam kezeimet és megállapítottam azt a helyzetet, melyben meg akarok halni.

Egyszerre eszembe jut Ylajali Egész este nem gondoltam rá! Lelkembe most egy fény-sugár lopózik, vékony napsugár, mely mennyei melegséget áraszt. Azután több fény ságárik belém, részegítő, gyönyörtűsleges, selyempuha melegséggel árad ki rám. Es egyre nőnek, egyre nőnek a sugarak s lángoló, heves lükettésre hajtják véretem halántékomban és kiaszott agyvelőmben. Hirtelen egész máglya gyul ki szemeim előtt, ég és föld lángba borul, emberek, állatok égnek, tűzhegyek, tüzes ördögök, egy hegyszakadék, egy sivatag, az egész világ ég. Lángoló végítélet napja!

Aztán nem látok, nem hallok semmit. Másnap csuron viz voltam. Izzadtam, egész testem nedves volt, igen, nedves. Erős láz gyötört.

Eleinte nem tudtam, hogy mi történt velem; csodálkozva néztem körül, mintha egész lényem megváltozott volna, nem ismertem önmagamra. A mellemet tapogattam, a lábamat fogdosztam, csodálkoztam, hogy az ablak azon a falon van s nem emezem; a lovak kapálódzása mintha felülről hallatszott volna. Rosszul voltam.

Hajam összecsapódva hullott homlokomra. Könyökömre támaszkodtam s a vánkost nézegettem; nedves hajcsomók voltak rajta. Lábam beledagadtak a csizmámba. Nem fáj, de a kisujjamat nem tudtam megmozdítani, merevek voltak.

Délután felkeltem s rakogatni kezdtem. Eleinte óvatos, apró lépésekkel mentem végig a szobán. Kiméltem erőmet s iparkodtam, hogy megtartsam az egyensúlyt.

Fájdalmat nem éreztem, nem sirtam, tulajdonképen nem is voltam szomorú, sőt meg voltam elégedve magammal; eszembe se jutott, hogy mindez másként is lehetne, mint a hogy van.

Aztán elmentem hazulról.

Az egyetlen, ami bántott, az éhség volt. Utáltam az evést, s mégis kimondhatatlan étvágyat, belső, falánk étvágyat éreztem. Kegyetlenül égette valami belsőmet, valami csodálatos munka ment bennem végbe.

Talán husz apró, finom állatka lehetett, amint fejüket hol jobbra, hol balra hajtották s rágicsáltak bennem, aztán szünetet tartottak, majd újra elkezdtek a munkát zajtalanul, csendesen furakodtak előre s hosszú, üres nyomokat hagytak maguk után.

Nem voltam én beteg csak faradt és izzadni kezdtem.

A stortorvra készültem, hogy kipihenjem magam; az ut hosszú és fáradalmas volt. A piacra érve könybe lábbaadt a szemem és szemüvegem elhomályosodott. Megálltam, hogy letörüljem. Nem is vettem észre, hogy hol vagyok. Nem is gondolkodtam. Rettenetes láрма volt körülöttem.

Hirtelen rám kiált valaki: Hopp! Vigyázz! Eles, hirtelen kiáltás volt, oldalt léptem. Nagy kenyércocsi hajtát el mellettem s kabátomat surolja, ha gyorsabban ugrottam volna félre, semmi baj sem lett volna, ha összeszedtem volna minden erőmet, még elugorhattam volna, lábam fáj, egy pár ujjamat megnyomortotta a kocsierek s úgy éreztem, mintha görcs állt volna beléjük.

A kocsi megállítja a lovakat, megtordul.

az ülésben s ijedten kérdezi, hogy mi történt. Azt mondta, hogy még ezer szerencse, hogy nem történt nagyobb baj... Hogy hiszen nem veszélyes... s nem hiszi, hogy eltört.

A pakhoz vánszorogtam, féltem az emberektől, akik megálltak és bámészkodtak. Utóvégre is nem volt halálos a dolog s ha éppen szerencsétlenségnek kellett történni, hát ez még elég kis szerencsétlenség volt. A legnagyobb baj az volt, hogy cipőim megrongálódtak s az orrán nagy hasadás támadt. Felmertem lábamat s a nyíláson keresztül vért láttam De hát nem szándékosan tette az az ember, nem akart szerencsétlenebbé tenni, mint a mirő voltam. Ha talán egy kenyeret kértem volna tőle, szó nélkül adott volna. Bizonyosan. Isten áldj meg érte...

Nagyon éheztem s nem tudtam mitévő legyenek. Ide-oda csuszáltam a padon, fejemet lehajtottam, majd megbolondultam. Mikor besötétedett, a városház felé mentem, Tudja Isten, hogy tudtam odáig vánszorogni. Leültem, kiszakítottam egyik zsebem bélést s rágni kezdtem. Sötét arccal meredtem magam elé. Körülöttem kis gyermekek játszottak s ösztönyszerűleg megéreztem, ha havi elhaladt mellett.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

Cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnak. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Ováry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

A keresk. és iparkamarai székházban

egy souterraine helyiség

sz. a folyó 1911. évi

május hó elsejétől kiadó.

NIGRIN

(Fernelendi)

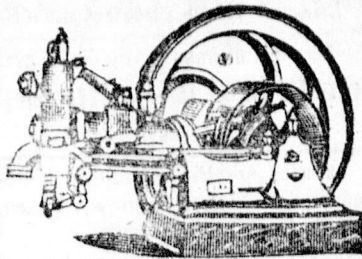
alegjobb cipő krém

Mindenütt kapható.

A német vadászati minőségű arany éremmel kitüntetve

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben legjobb gyártmányu benzinnyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szivó gázmotorokat.

!! Meglepő újdonság !!

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges lóerő óránként csak

körülbelül **1 fillérbe kerül.**

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás.

Kedvező fizetési feltételek

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy-félét** kérjünk, mivel haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

! Csak Réthy-félét fogadjunk el. !

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenféle **izzólámpa különlegességek,** fénypésszámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

12 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti-ét, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szerszámok szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálata.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

**MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPIGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET.)

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerháza
Nagyvárad, Szent László tér.
Alapítva 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdéségét megakarja őrizni, az csak

Lédig-féle Pármai ibolya arckrém
használjon. :- Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak

Lédig-féle Pármai ibolya arckrém
használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 db Pármai ibolya szappan 20 krajcár.

Építésszek és építetők figyelmébe!

Hungária aszfalt elszigetelő
és kátrány fedéllemezt
Karbolineumot, kreolint,
kátrány festékeket

minden színben

legelőnyösebb árban és legjobb minőségben szállit:

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81 sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

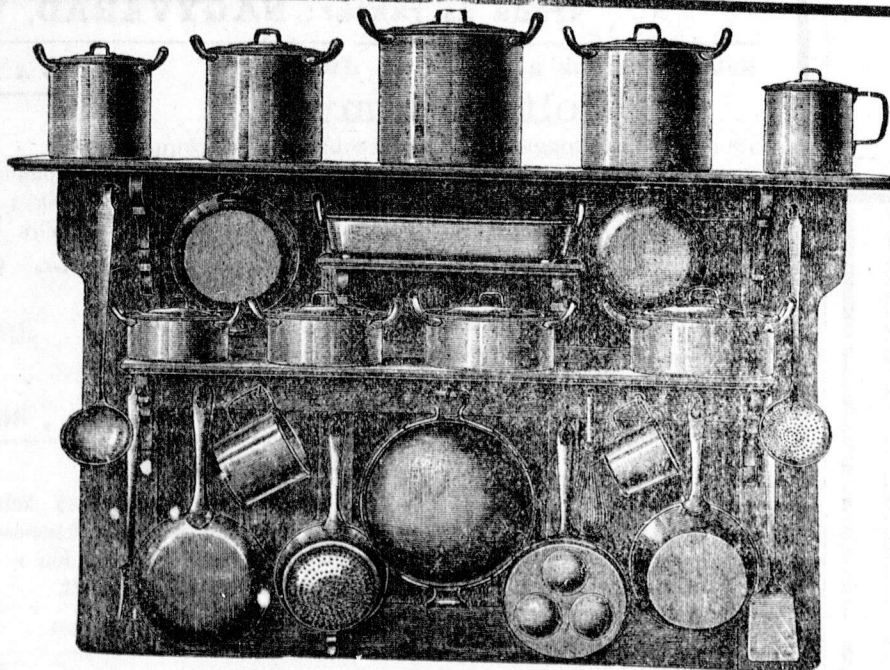
Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern konyhaberendezések zománcos és tiszta alumíniumból.

Tavaszi újdonságok

Vasbutorok u. m.:

**szekrényágy
3 matraccal**

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.